

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: F. A.

Cím: Kenyérjegy.

Forrás: Bpesti hírlap

Bp. 1916 I. 11

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1916"

Személy

Helyszám

Kenyérjegy.

— Az első nap próbája. —

Budapest, jan. 10.

Ma olyan főpróba volt Budapesten, amelynek — ha nem csalódunk — közel millió nézője és szereplője volt: a főváros egész lakossága. Mint a színházi főpróbára, a kenyérjegy bemutatására is azzal a szándékkal ment mindenki, hogy jóindulatu és elnéző lesz s ha valami komoly baj mutatkoznék, vidáman veszi a dolgot, hiszen a valóságos, a döntő premiérig még annyit lehet javítani. S a mint most, este, zárjuk egész napi tapasztalásunk mérlegét, bizony úgy látjuk, van javítani való bőven.

Kétségtelen, hogy a mai nap még nem volt az igazi teherpróba: a hétfő már esztendő óta az a napja a legtöbb háztartásnak, a mikor nem szereznek be friss kenyeret. A mióta megvan a pékiparban a vasárnapi munkaszünet, hétfőn reggel nincs zsemlye és kifli, sem friss kenyér s ehhez az állapothoz már a békében hozzáadódott a pesti polgár türelme. Ma pedig másként is az volt a helyzet, hogy tömve volt kenyérrel valamennyi budapesti spájz: az egész lakosság tudta, hogy ma köszönt be a kenyérjegy kényelmetlensége, tehát mindenki ugyancsak ellátta

magát és házanépét az istenke testével. Alig is hinnők, hogy lett volna olyan fővárosi háztartás, a hol már ma latra vetettek volna minden morzsa kenyeret a szürkés-kékes kenyérjegy fősvény rendszabása szerint.

Kávéház, vendéglő, automata büffé, amerikai bár és a száz egyéb nevű falatozóhely nyújthatott csak teret a megfigyelésre, valamint a pékműhely és a kenyeresbolt, a kenyérnek két ősi, kiapadhatatlan forrása. Jártunk mindenütt, sőt egész sor szakaszjegyet is leettünk a cédulánkból, hogy lássuk, miképpen törődik hozzá Budapest az új rendhez, a melyről mindig rémes históriákat tudtak a Bécsét járó budapestiek. Studiumunk mai eredményét egy mondatban foghatjuk össze: a közönség sokat szórakozott, mindenki más sokat keresett...

Reggel a kávéházban.

Kilenc órakor helyet foglaltunk a Nagykörút egyik legforgalmasabb kávéházában. Kávét rendeltünk. Máskor e pillanatban már ott szokott állani a cukrászgyerek és buzgalommal kínálgatja a pakolt süteményt. Kávéházba nem járók kedvéért ideírjuk, hogy diós, mákos vagy turós süteményt jelent. A ki közönséges kenyeret kért, arra a cukrászfiu csak gunyos, vagy megvető pillantást vetett.

Most? A rengeteg pakolt sütemény az óriás fatálcán ott heyer az egyik asztalra dobva, Pista pedig, a ki zsonglőr módjára sütkérezett a tenyerén billegő tálcával, feszülten figyeli az ajkam mozdulását s hogy gondolataimnak mintegy irányt szabjon, udvariasan megkérdezi:

— Kenyeret tetszik parancsolni?

Látom, miről van a szó. Pista ugyan már családost tart el, de Pista azért még gyerek s most mulat. Kíváncsi, van-e kenyérjegyem? Ha van, kíváncsi, hogyan vágja le a parányi szeletet a főpincér, a ki — hiába — se szabó, se borbély nem volt és nem ért az ollóhoz. Ha nincs kenyérjegyem, kíváncsi, miképp esedezem egy kis jegytelen kenyérért s mikor nem kapok, kíváncsi, miképp dühöngök az antantra, a háborura, mindenre. Pistának mindenképp biztosítottnak látszott a mulatsága.

— Igen, Pista, — válaszoltam én — hozz kenyeret.

Idegesen kérdezte, de nevetett is hozzá:

— Van a nagyságos urnak kenyérjegyem?

Belenyultam a mellényem jobb felső zsebébe, a melyet semmire sem lehet használni s a mely ennél fogva mintha csak a kenyérjegy számára szü-

Közp. nyomt. X

és a kenyér sem volt több, mint a mennyihez jusom volt. Nem volt az, kérem, kilenc deka.

— Kilenc deka talán nem volt — felel némi maliciával a főpincér, — de két darab bizonyosan s azt méltóztatik tudni, hogy a kenyér darabja hat fillér.

Ez így van, ezen nem is segíthet senki, legföljebb ugyanaz a hatalom, a mely az egész ország étvágját oly bátran megregulázta. Bécsben, Ausztriában, de Németországban is úgy van, hogy a kenyérjegyen lévő szám: *kilenc deka* — törvény, a mely a kenyér kiszolgáltatóját büntetés terhével kötelezi akár pékműhely, fűszeresbolt, vendéglő, vagy kávéház, a hol a kenyeret adják. Ez olyan hiba, hogy azonnal orvosolni kell. A főpincéreknek ám maradjon meg a keresete, a mint a múltban volt. De a kenyérjegy kapcsán hallatlan árért még sem szabad a kenyeret árusítani. A megoldás módja az, hogy pontosan meg kell szabni, mennyit kérhetnek a nyolc vagy kilenc dekás kenyérért a vendéglőben és a kávéházban.

Bonyodalmak.

Az egész dolog végtelenül egyszerű, mégis százféle tévedés keletkezett belőle. Nem értik egészen sem a kenyeret vásárlók, sem az árusítók. Magamnak panaszkodott ma egy uriaszony, hogy a napi harmincnégy deka kenyérért *huszonkét* fillért fizetett. Bizony drága. Másik súlyos eset, hogy a héttagu család a pékhez küldj a szakácsnőjét. A pék levágja a hét jegyről a napi porciót, adnia kellene $7 \times 34 =$ két kiló és harminnyolc deka kenyeret, e helyett ad — egy kilót. Itt kettős hiba esett. A szakácsnéval nem kellett volna két kenyérjegyet küldeni, hogy a pék mindegyikről levágjon egy-egy darabot: inkább kellett volna egy teljes jegyet küldeni és otthagyni az egészet. Mert hétszer egy-egy nap ugyanannyi, mint egyszer — hét nap. A nagyobb hibát azonban a pék követte el, a ki nyilvánvalóan megkárosította a vevőjét.

Ugyancsak a magunk tapasztalásából tudjuk a rendelettel szemben való tájékozatlanság következő példáját. A pékhez leküldenek öt kenyérjegyet

letett volna, kivettem a terjedelmes nyomtatványt s mint a ballada hőse, mondtam Pistának:

— Vágd, fiam!

Pista azonban csak sóváran ránézett a kenyérjegyre, de hozzája nem nyult.

— Hivom a főpincért, ő vágja, — magyarázta nem kevés keserűséggel.

S azután, hogy irigységének és bosszúságának valamelyes jelét adja, halkán odaszúgta:

— Igen, a főpincér. Ő a metsző, a — *sakter*.

... Tartani lehet tőle, hogy a Pista tréfája karriért csinál s a pesti főpincér, a ki nagynehezen előlépett *főúrrá* — a ranglétrán kissé alább kerül.

Az örvendezők.

Ha már itt a főpincér, alkalmas megkérdezni, miképp vélekedik az új rendről. Tudni kell, hogy a kenyér a kávéházban a főpincér számlájára és veszedelmére kerül a vendég elé, a kenyérjegy is azért illetékes hozzája.

— A kenyérjegy? Nekünk nem jelent semmit. Sőt, őszintén szólva, nekünk jó. Egészen a múlt emléke lesz a — *bliccelés*. A háboruban ugyan már alaposan apasztotta azoknak a számát, a kiknek az étvágya rémes ellentétben volt a memóriájukkal és minél több kiflót ettek, annál kevesebbet fizettek, — a kenyérjegy azonban immár a bliccelés utolsó mohkánját is kiírta a pesti kávéházak asztalrengetegek közül. Eddig még csak odatettünk a vendég elé két vagy három darab kenyeret, a miből némi bátorsággal még mindig lehetett bliccelni, de most már ennek is vége...

A főúr még sok mindent beszélt volna, de az egyik messzi asztalnál zajos csengetés hallatszott s egyedül maradtam. Az egyedüllétre azonban szükség is volt, annyi minden volt a megfigyelni való. Mindjárt az első meglepetés: *egy* jegyecskére *két* darab kenyeret kaptam. Igaz, a kétlő sem tett kilenc dekát, talán nyolcat sem, de mégis legalább a bőség illuzióját kelti, hogy két szelet kenyér pompázik a tálcámon. Csak a mikor fizetek, látom, hogy ez az illuzió is drága.

— Kávé és *egy* kenyér — mondom én.

— Kávé és *két* kenyér — válaszol a főpincér es tizenkét fillért számít a kenyérért.

— De, kérem, hiszen csak egy jegyet adtam és kérnek *rája* egy kiló kenyeret. A pék jól megnézi az öt jegyet, levágja a kiló kenyeret s azután — érintetlenül visszaküldi a jegveket. Ha egész nap és mindegyik vevőjével így cselekedett, akár be is csukhatja a boltját, mert — jegyek hiányában — a város nem adna neki több lisztet.

Egészben véve az az érzésünk, hogy a közönség ma nem gondolt a lényeggel, csak a formával. Nem a kenyeret bírálta, csak a kenyérjegyet — élvezte.

F. A.

si házin